

Ict bekwaamheid online module - PDF bij opdracht 7.1

Beleid voor digitale geletterdheid in vijf (voorbeeld)vragen

Digitale geletterdheid van de leraar wordt duurzaam ingebed, door richtlijnen op te nemen in het beleid en het onderwijsprogramma. Via de volgende vijf vragen ontdekt u meer over uw situatie en welke stappen u bijvoorbeeld kunt nemen om te werken aan digitale geletterdheid van de leraar.

1. Wat verstaan u en uw collega's onder digitale geletterdheid?

Als eerste is het belangrijk om u af te vragen: wat verstaan wij als school eigenlijk onder digitale geletterdheid? Digitale geletterdheid bestaat uit verschillende aspecten, die veel verder gaan dan 'knopvaardig' zijn. Denk bijvoorbeeld aan hoe de pedagogische visie beïnvloedt hoe u nadenkt over het aanbod van tools en lesmateriaal en de doelen voor digitale geletterdheid.

Digitale geletterdheid wordt door Curriculum.nu breed ingevuld - wat is uw perspectief hierop? Hoe gaan we nieuwe kerndoelen inpassen in ons curriculum? Hebben we daar een gemeenschappelijke kijk op? En welke keuzes levert dat op?

Denk ook aan het digitaal organiseren van het onderwijs, het creëren van lesmateriaal, het analyseren van leerresultaten, het interpreteren van (nep)informatie en daar ook les in geven. Kunt u hier binnen het bestuur tot op zekere hoogte mee uit de voeten (als team, als school)? Bekijk voor meer inspiratie: 'Meer Weten? 2'.

2. Hoe hangt digitale geletterdheid samen met de onderwijskundige visie?

Om de leraar optimaal te faciliteren kan het verstandig zijn een aantal zaken rond digitale geletterdheid op te nemen in de onderwijskundige visie. Wat is de visie van de school op digitale geletterdheid voor de leerling en wat dat vraagt van leraren?

Denk bijvoorbeeld aan: de keuze tussen een integrale of aparte aanpak, het ontwikkelen van passend lesmateriaal of kiezen van de juiste methode, de aansluiting van de lesstof bij de leefwereld van de leerlingen en eventuele professionalisering en samenwerking met instanties en bedrijven.

3. Hoe kunt u werken aan digitale geletterdheid met het team?

Wanneer de leraren aan digitale geletterdheid werken, is het belangrijk om te onderzoeken wat er daarvoor precies nodig is. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheden van zelf experimenteren, oefenen, pilots of het aanbieden van trainingen.

Denk samen na over welke specifieke vaardigheid er echt nodig is. U kunt bijvoorbeeld denken aan een basiscursus ict-vaardigheden, een workshop informatievaardigheden, computational thinking of

mediawijsheid. Overweeg samen welk trainingspakket het beste aansluit bij de behoefte en de context van de leraar. Veel trainingen kunnen in-company georganiseerd worden.

Daarnaast is het zinvol om samenwerking te overwegen met andere scholen, in regionale of landelijke netwerken. Ook zijn er gratis trainingsmogelijkheden en workshops (zie 'Meer Weten? 2' voor verschillende mogelijkheden).

4. Hoe draagt digitale geletterdheid bij aan een veilig pedagogisch klimaat?

Iedere school en leraar doet zijn best om te werken aan een veilig pedagogisch klimaat, ook digitale geletterdheid is daar onderdeel van. Bijvoorbeeld door algemene afspraken te maken in de school en het volgen van een protocol voor sociale media of cyberpesten.

Denk hierbij aan bewustwording over de invloed van sociale media. De leraar kan daarop anticiperen door bijvoorbeeld het gesprek aan te gaan en gebruik te maken van de Whatshappy les en discussiekaarten (zie 'Meer Weten? 2').

5. Is er binnen het bestuur bewustzijn en kennis rond digitale ongelijkheid en wordt deze ongelijkheid actief tegengegaan?

Niet ieder kind heeft van huis uit toegang tot internet of devices, of de vaardigheid om daarmee om te gaan. Om digitale ongelijkheid tegen te gaan kunt u als school er bijvoorbeeld voor zorgen dat alle leerlingen toegang hebben tot internet en devices. Daarnaast kunt u samen nadenken over de samenhang tussen traditionele leesvaardigheden en digitale informatievaardigheden.

Zoek hierbij bijvoorbeeld aansluiting op het bestaande lees- en taalonderwijs van school en breid het uit met digitale leesvaardigheden. Veel basisscholen hebben voorleesouders, laat hen naast boeken bijvoorbeeld ook online lezen. Hoe is een Wikipedia-tekst opgebouwd? Hoe werkt Google of een andere zoekmachine?

Gespreksstarters om in actie te komen

Hoe wilt uw bestuur aandacht aan digitale geletterdheid besteden? Denk samen na en maak afspraken met elkaar over het gewenste niveau van digitale geletterdheid voor de leraar en de leerling. Voer met elkaar het gesprek over de basisvaardigheden ict. Welke digitale vaardigheden zijn van belang om vanuit de onderwijskundige visie les te geven?

Stel elkaar bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat willen we vanuit onze pedagogische visie met digitale geletterdheid?

- Welke protocollen en tools gebruiken we in de communicatie met leerlingen, ouders en elkaar? En wat betekent dit voor onze eigen digitale vaardigheden?
- Wat vinden we belangrijke ict-basisvaardigheden?
- Kunnen alle collega's voldoende omgaan met de standaardtoepassingen (zoals de online werkomgeving of platformen, leerlingvolgsystemen, programma's en apps)?
- Hoe gaan we aan digitale geletterdheid werken met de medewerkers? Willen we experimenteren en oefenen of bieden we trainingen aan?
- Weet het team wat wordt verstaan onder informatievaardigheden, mediawijsheid en computational thinking?
- Hoe en wat willen we aan de leerlingen aanbieden; en doen we dat als apart vak of geïntegreerd?
- Is het team op de hoogte van het belang van de beveiligings- en privacyaspecten in het kader van persoonlijke en leerlinggegevens? Hoe voorkomen wij digitale ongelijkheid, heeft iedere leerling toegang tot internet en devices en begeleiding op school en thuis?

Bronnen Deel 2

Wilt u meer weten over een onderwerp uit deel 2 van deze module? Dan raden wij u de onderstaande bronnen aan.

HR-Beleid

- Opzetten van HR-beleid:
  - <https://onderwijs.cnvconnectief.nl/loopbaan/ontwikkel-jezelf/pop-en-gesprekkencyclus/>
  - <https://dialog.nl/wp-content/uploads/2018/07/E-book-Dialog-In-7-stappen-naar-een-effectieve-HR-cyclus.pdf>
  - <https://www.leraar24.nl/50736/strategisch-hrm/> of de volgende website bezoeken en artikelen lezen: <https://tijdschriftvoorhrm.nl/>
- Tool als gesprekstarter ict-bekwaamheid: <https://wijzer.kennisnet.nl/handreiking-ict-bekwaamheid>

Privacy & Veiligheid

- Aanpak IBP: <https://aanpakibp.kennisnet.nl/>
- Opstellen van beleid IBP: <https://aanpakibp.kennisnet.nl/ibp-beleid/>
- Creëren bewustwording ABP: <https://aanpakibp.kennisnet.nl/bewustwording/> en een voorbeeld <https://www.slimmerlerenmetict.nl/artikel/meer-bewustwording-over-informatiebeveiliging-en-privacy-je-organisatie-zet-de-ibp>
- Stappenplan IBP: <https://aanpakibp.kennisnet.nl/stappenplan/>
- 9 Filmpjes IBP: <https://aanpakibp.kennisnet.nl/>
- Privacy by default en privacy by design: <https://aanpakibp.kennisnet.nl/privacy-by-default-en-privacy-by-design/>

Digitale geletterdheid

- Digitale geletterdheid in het curriculum <https://slo.nl/vakportalen/vakportaal-digitale-geletterdheid/> en <https://www.curriculum.nu/voorstellen/digitale-geletterdheid/>
- Handboek Digitale Geletterdheid (checklist en adviezen;deel 3): https://www.kennisnet.nl/fileadmin/kennisnet/digitale-geletterdheid/Handboek_digitale_geletterdheid.pdf
- Meten en verbeteren van de digitale vaardigheid van leraren: <https://www.kennisnet.nl/artikel/digitale-vaardigheden-verbeteren-dan-moet-u-ze-eerst-kunnen-meten/>
- Trainingsmogelijkheden en landelijke of regionale samenwerking: [online workshop mediawijsheid](#) en [online workshop computational thinking](#)
- Online informatievaardigheden: https://maken.wikiwijs.nl/70157/Workshop_Informatievaardigheden
- Het netwerk van Mediawijzer: <https://www.mediawijzer.net/netwerk/>

- Websites ter inspiratie: www.kennisnet.nl, <https://www.slimmerlerenmetict.nl/>, <https://voortgezetleren.nl/onderwerpen/>, www.schoolinfo.nl
- Overzicht: [innovatievragen](#)
- Veilig pedagogisch klimaat: <https://www.kennisnet.nl/artikel/sociale-media-en-schoolmedewerkers-hoe-ga-je-om-met-valkuilen/>
- Omgaan met digitale ongelijkheid (podcast met Natascha Notten): <https://www.kennisnet.nl/artikel/sterke-samenhang-tussen-traditionele-leesvaardigheden-en-digitale-informatievaardigheden/>

Didactisch redeneren

- Didactisch handelen met ict (podcast met Joke voogt): <https://www.kennisnet.nl/artikel/integreer-ict-bekwaamheid-systematisch-in-de-lerarenopleiding/>
- Didactische modellen met ict: <https://wij-leren.nl/TPACK-ICT-integratie-onderwijs.php> en <https://www.onderwijsvanmorgen.nl/samr-model-zo-integreert-u-onderwijstechnologie/>
- Reflectie toolkit: <http://www.reflectietoolbox.nl/>
- Kracht van feedback: <https://www.leraar24.nl/51054/ontwikkel-je-als-leraar-met-peer-review> en <https://www.kennisnet.nl/artikel/geef-professionalisering-van-leraren-een-impuls-met-de-kracht-van-feedback/>
- Samen voorbereiden van lessen: <https://www.leraar24.nl/419400/beter-lesgeven-met-lesson-study/>
- Ontdeklab: <https://www.kennisnet.nl/artikel/ontdeklab-verbint-de-onderwijsvisie-met-de-onderwijspraktijk/>
- Weten wat werkt kaarten: <https://www.kennisnet.nl/artikel/weten-wat-werkt-kaarten/> en de kennisrotonde NRO <https://www.nro.nl/kennisrotonde/>
- Opstellen van leergemeenschappen: <https://www.leraar24.nl/214721/interventies-bij-het-faciliteren-van-leergemeenschappen/>

Lerende netwerken

- Aanpak stichting Leerkracht: <https://stichting-leerkracht.nl/aanpak/>
- Stappenplan lerende organisatie: <https://www.voion.nl/downloads/d59ee503-97ff-46fd-bdd8-5bc7ba55495a>
- Landelijke netwerken: www.sivon.nl, www.po-raad.nl, www.voraad.nl, <https://www.platformsamenopleiden.nl>
- Regionale netwerken: <https://fablab.nl/>, <https://www.onderwijsnetwerkzuidholland.nl/>, <https://www.vohonetwerken.nl/> <https://talentstimuleren.nl/pagina/talentnetwerken>